

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar: Innovation som drivkraft – från forskning till nytta, SOU 2020:59

(dnr U2020/05545)

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

Utredningen och slutbetänkandet lyfter relevanta synpunkter kring innovation och nyttiggörande inom högskolornas område. Mittuniversitetet uppskattar särskilt den dialog som förts med högskolesektorn under utredningen.

Mittuniversitetets huvudsakliga synpunkter

Mittuniversitetet delar slutbetänkandets syn att nyttiggörandebegreppet behöver breddas och omfatta både kommersiella och icke-kommersiella perspektiv. Det är bra att stödet för studenter och alumner förtydligas, även om studenter som målgrupp ryms inom nuvarande regelverk.

Ökade anslag för innovation och nyttiggörande är välkommet, men dessa resurser ska inte tas från forskningsanslagen såsom utredningen föreslår. Nya resurser behöver istället skjutas till. Mittuniversitetet avstyrker förslaget om möjligheten att avsätta basanslag från högskolorna till holdingbolagen då detta urholkar de fria forskningsresurserna.

Mittuniversitetet ställer sig positiv till en utökning av VFT-medlen (*Validering för tillämpning*). Medlen fungerar i dagsläget bra och en utökning kommer att skapa ett stärkt stöd för nyttiggörande genom ökade förutsättningar att verifiera innovationshöjd.

Nedan följer synpunkter utifrån utredningens kapitelindelning

Kapitel 6. Nyttiggörandebegreppets breddande

Mittuniversitetet delar slutbetänkandets syn att stöd för nyttiggörande även bör omfatta studenter då den kunskap som studenterna tillgodogör sig under studietiden bidrar till att deras idéer har potential att nyttiggöras.

Mittuniversitetet ställer sig positiv till förslaget att förtydliga det icke-kommersiella perspektivet. Förslaget från slutbetänkandet om förändringen av 1 kap. 2 § högskolelagen (1992:1434) är en klar förbättring och breddning av nyttiggörandet. Samtidigt är den paragraf som återfinns i *"Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige"* (Prop. 2020/21:60 sid 10) tydligare formulerad om hur nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap kommer samhället till gagn.

Förslaget att ansvaret för nyttiggörande ska ligga på högskolans styrelse anser Mittuniversitetet redan sker idag. Utifrån gällande lagstiftning ligger ansvaret för verksamheten på styrelsen vilket inkluderar nyttiggörandet.

Mittuniversitetet anser att ett förtydligande av ansvaret hos högskolans styrelse inte skapar bättre hantering av innovationskontoren, avtalsfrågor eller immaterialrättsfrågor.

Kapitel 7. Steg mot mer effektivt nyttiggörande

Ändamålsenliga och effektiva utvärderingar, eller utvärderingssystem, är viktiga som stöd för styrning och utveckling av verksamheten. Att föreslå två aktörer i form av Universitetskanslersämbetet och Vinnova skapar en onödig dubbelstyrning. Mittuniversitetet förordar en lösning där Universitetskanslersämbetet har det övergripande uppföljningsansvaret där innovation och nyttiggörande inkluderas i lärosätenas ordinarie kvalitets- och uppföljningssystem.

Mittuniversitetet delar slutbetänkandets syn avseende att innovationsstödet även fortsättningsvis ska tilldelas särskilda statliga medel för uppdraget. Dock

anser Mittuniversitetet att det inte ska belasta forskningsanslagen då det innebär en minskning av anslagen till fri forskning.

Vad gäller tilldelning att bedriva innovationskontor anser Mittuniversitetet att det är oklart i slutbetänkandet om den konstellation av lärosäten som idag utgör "Innovationskontor Fyrklövern"¹ räknas in i kravet på samarbete med minst en annan oberoende aktör eller inte. Slutbetänkandets förslag att en utomstående oberoende aktör ska vara kopplad till högskolan för att tilldelas innovationskontorsuppdrag bör enligt Mittuniversitetet anses uppfyllt även i ett strukturerat samarbete såsom Innovationskontoret Fyrklövern.

Mittuniversitetet uppskattar att slutbetänkandet hörsammat åsikterna avseende möjliggörande av innovationsstöd även efter avslutade studier. De två år som föreslås är en lämplig tid för att hinna avsluta nyttiggörandeprocessen.

I kapitel sju beskrivs vikten av att skapa ett rättvist och tillgängligt innovationsstöd över hela landet. Mittuniversitetet anser det viktigt att lyfta fram den problematik som finns i dagens finansieringssystem. För Innovationskontoret Fyrklövern innebär det i dagsläget att Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro universitet har sämre ekonomiska grundförutsättningar än övriga innovationskontor, när dessa fyra valt att samarbeta i ett gemensamt innovationskontor. En modell för finansiering av innovationskontoren bör ge ekonomiska incitament för strukturerat samarbete mellan lärosätenas stödverksamheter, inte tvärtom som det är i dagsläget.

Vad gäller VFT-medlen ställer sig Mittuniversitetet positiv till att både avsätta mer medel samt inrätta en så kallad VFT-3. Ett utökat och utbyggt VFT- stöd

¹ Innovationskontor Fyrklövern består av innovationsstödjande funktionerna vid Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Örebro universitetet och Mittuniversitetet.

skapar bättre förutsättningar att brygga glappet mellan idéer i tidigt skede och nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap.

Mittuniversitetet ställer sig positiv till tematiska satsningar under förutsättning att finansieringsformen inte innebär att medel tas direkt från forskningsanslagen eller befintliga medel från innovationskontoren.

Kapitel 8. Stödfunktioner och lärande

Mittuniversitetet ser positivt på slutbetänkandets förslag att PRV förslås tillhandahålla utbildningar kring immaterialrättsfrågor för högskolorna.

Angående inrättandet av ett nationellt center för entreprenörskap anser Mittuniversitetet att förslaget kan skapa sämre förutsättningar i form av minskad närhet till de akademiska miljöerna inom lärosätet. Mittuniversitetet genomför idag entreprenöriella moment i över femton utbildningsprogram där innovationsstödet bistår kursansvariga i att uppnå utbildningsprogrammets kursmål. Att ett nationellt center ska ansvara för utbildningar på mastersnivå kan motverka den närhet och dialog som Mittuniversitetets innovationsstöd har idag med utbildningsprogrammen. Mittuniversitetet förordar istället en lösning där resurser avsätts för mer och fördjupad dialog mellan lärosätenas olika stödfunktioner. Om ett center löser dilemmat mellan entreprenörskap som disciplin och att som individ vara entreprenöriell är oklart.

Mittuniversitetet ställer sig positiv till att kartlägga hinder avseende rörligheten mellan akademi och näringsliv.

Kapitel 9. Holdingbolagen som verktyg för ökat nyttiggörande och fler innovationer

Mittuniversitetet delar i likhet med slutbetänkandet resonemanget att likvärdigheten över landet blir tydligare om högskolorna själva kan välja om högskolan vill ha ett holdingbolag eller inte. Mittuniversitetet konstaterar att dagens system omöjliggör för ett holdingbolag av mindre storlek, som MIUN Holding, ha de ekonomiska förutsättningarna för att långsiktigt bedriva investeringsverksamhet. Samtidigt anser Mittuniversitetet att lärosätena inte

bör ges möjlighet att föra över medel mellan lärosätet som myndighet och dess holdingbolag som statligt aktiebolag. Gränsdragningen mellan myndighet och aktiebolag blir då otydlig. Att medlen förväntas tas från forskningsanslagen gör att kommersialisering ställs mot forskningsmedel vilket är olyckligt.

Att tilldela ett samhällsuppdrag till holdingbolagen ställer sig Mittuniversitetet positivt till. Detta skapar en tydlighet att holdingbolagen också kan bedriva verksamhet om lärosätet så önskar, exempelvis tillhandahålla forskningsinfrastruktur eller förmedla uppdragsutbildning. Mittuniversitetet vill påtala vikten av att det även fortsättningsvis ska vara upp till lärosätet att avgöra vilken inriktning holdingbolaget ska ha.

Mittuniversitetet ställer sig positiv till inrättandet av ett gemensamt bolag. Samtidigt är det mycket viktigt att investeringarna och besluten fortfarande tas lokalt nära idéägarna. Det är positivt med ett gemensamt servicebolag där kompetens samlas såsom IP-frågor och affärsjuridik.

Dialog

Remissen har varit uppe för intern diskussion hos universitetsstyrelsen och fakultetsnämnderna vid Mittuniversitetet. Dialog har förts med studentkåren vid Mittuniversitetet, Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av Johan Landström. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Håkan Wiklund, förvaltningschef Lotten Glans, samordnare Anna Haeggström och studentrepresentanter Hilda Månsson och Felicia Dyberg varit.

Anders Fällström
Rektor